

Samenvatting

In “Maastricht, stad van verbondenheid”, het coalitieakkoord 2022-2026, beschrijft het college hoe ze naar de stad kijkt en op welke hoofdlijnen ze zich in deze coalitieperiode wil richten. Centraal staat de ambitie om te werken aan een saamhorige stad, waarin alle inwoners zich thuis kunnen voelen. Waarin het bevorderen van vrijheid en veiligheid voor iedere Maastrichtenaar geborgd is. Voor dit streven is het versterken van verbondenheid de sleutel: zowel in de stad, tussen de inwoners onderling, als met de stad, die een thuis is voor al haar inwoners. Bij het werken aan de “binnenkant” van de stad is het versterken van de Maastrichtse taal en cultuur een belangrijke troef. Met de Europese erkenning van het Limburgs als streektaal en de onderkenning dat verschillende thuistalen de algemene taalontwikkeling bij kinderen stimuleren, is het voornemen van het college om met deze impulsmiddelen een bijdrage te leveren aan het behoud en gebruik van de Maastrichtse taal en cultuur. Om deze aanpak verder vorm te geven, stemt het college in met een programmatische aanpak gericht op een viertal programmalijnen: kennismaken, leren, stimuleren en innoveren. We starten met kennismaken en leren; de andere lijnen worden met partners verder vorm te geven.

Beslispunten

1. In te stemmen met het bestedingsvoorstel van de “impulsmiddelen voor Maastrichtse taal en cultuur”, jaarlijks: € 250.000,00.

Besluit Burgemeester en Wethouders d.d. 10 juli 2023:

Conform.

1. Aanleiding

In “Maastricht, stad van verbondenheid”, het coalitieakkoord 2022-2026, beschrijft het college hoe ze naar de stad kijkt en op welke hoofdlijnen ze zich in deze coalitieperiode wil richten. Centraal staat de ambitie om te werken aan een saamhorige stad, waarin alle inwoners zich thuis kunnen voelen. Waarin het bevorderen van vrijheid en veiligheid voor iedere Maastrichtenaar geborgd is. Voor dit streven is het versterken van verbondenheid de sleutel: zowel in de stad, tussen de inwoners onderling, als met de stad, die een thuis is voor al haar inwoners. Bij het werken aan de “binnenkant” van de stad is het versterken van de Maastrichtse taal en cultuur een belangrijke troef. De doelgroep is van 0 tot 99 jaar. Dat begint met liedjes voor de allerjongsten in de kinderopvang en peuterspeelzaal en loopt door via basis- en middelbare school naar studiemateriaal voor studenten en volwassenen. De eerste, noodzakelijke stap daarbij is het starten van de opleiding voor docenten die Maastrichts als tweede taal kunnen geven.

Hiervoor wordt gewerkt met een programmatische aanpak ingericht om de impuls voor de Maastrichtse taal en cultuur – met partners – van start te laten gaan en vervolgens samen verder vorm te geven.

2. Context

Cultuurvisie ‘Cultuur maakt Maastricht - Maastricht maakt cultuur’ (2019)

De ambitie van de stad op sociaal-cultureel gebied is dat iedereen cultuur kan (mee) maken. Cultuur maken versterkt de veerkracht van mensen en verbindt hen met elkaar. Culturele activiteiten zijn een belangrijk instrument in het versterken van die verbondenheid. In een samenleving waarin tweedeling een hardnekkig kenmerk dreigt te worden, biedt cultuur een vorm van (mee-)maken die je de gelegenheid biedt, om nieuwe inzichten op te doen, om jezelf te ontplooien, nieuwe relaties te leggen en – ook letterlijk – om daar een nieuwe taal aan te geven.

Landelijk beleid: erkenning van het Limburgs als streektaal

Met de Europese erkenning van het Limburgs als lokale taal, is er een convenant opgesteld tussen Rijk en Provincie om de taal te stimuleren en te bevorderen. Daarbij heeft onderzoek van UM laten zien dat kinderen die Limburgs spreken, hoger scoren op de Cito-toets begrijpend lezen. Dat onderschrijft de stelling dat Limburgs als tweede taal de hersenontwikkeling bij kinderen stimuleert.

Provinciaal beleid:

In “Elke Limburger telt”, het coalitieakkoord van de Provincie voor 2023-2027, zet de provincie zich in om de komende jaren cultuur en cultureel erfgoed in de volle breedte te versterken, te behouden en nog meer toegankelijk te maken voor de Limburgers. Daarbij ziet de provincie dat tradities in Limburg hand in hand gaan met nieuwe invloeden. Het rijke Limburgs verleden toont zich in vele historische monumenten, landschapselementen en ander erfgoed. Het is van belang dat het erfgoed zoveel mogelijk toegankelijk is voor inwoners, in het bijzonder voor de jongeren. Hiervoor wordt onder andere het Filmfonds Limburgs structureel in het provinciaal cultuurbeleid verankerd, met extra oog specifiek voor de Limburgse historie, taal, cultuur en producties. Daarnaast zijn in de provinciale begroting vanaf 2024 extra impulsmiddelen opgenomen voor het bevorderen van de Limburgse taal (1,1 miljoen per jaar). In het coalitieakkoord geeft de coalitie aan dat zij het voornemen hebben om daarvoor ook structurele ondersteuning van het Rijk te vragen.

Lokaal beleid: ambitie coalitieakkoord

“We zijn trots op onze volkscultuur. We stimuleren en ondersteunen initiatieven op het gebied van Maastrichtse taal en cultuur”

Het streven van het college is om inwoners van Maastricht de kans te bieden om culturele activiteiten mee te maken in de eigen taal, het Limburgs en daarmee nieuwe inzichten en kennis over te dragen over de stad en haar verleden. Zeker wanneer daarbij een open oog en oor is voor de toegankelijkheid voor mensen die Limburgse taal nog niet beheersen en er gewerkt wordt aan nieuwe manieren om de taal levendig te houden bij jongere generaties. We stimuleren de aansluiting bij nieuwe doelgroepen en verbindingen met maatschappelijke en culturele organisaties.

3. Gewenste situatie

Het voornemen is om ook lokaal niveau een bijdrage te leveren aan het levendig houden van de Maastrichtse taal en cultuur, om de kennis te vergroten en de toepassing ervan te stimuleren. Dat doen we samen met partners als Veldeke, de Universiteit Maastricht en het onderwijs.

Hiervoor zetten we in op toegankelijkheid en vernieuwing, versterken de kracht bestaande activiteiten en sluiten zoveel mogelijk aan op initiatieven (onder meer op provinciaal niveau) om – waar mogelijk- impact te vergroten. Doel daarbij is om de activiteiten die de Maastrichtse taal en cultuur ondersteunen te vernieuwen, te versterken en te stimuleren, zeker bij de jongere generaties en daarin zoveel mogelijk de samenwerking te zoeken met scholen en overige maatschappelijke organisaties.

Bestedingsvoorstel:

In 2023 zet het college samen met partners als Universiteit Maastricht, Hoge School Zuyd, Veldeke Krink, Limbörgse Academie en John Tana, in op de ontwikkeling van de voorwaarden voor het kennismaken, leren, stimuleren en innoveren van de Maastrichtse taal. De middelen zullen –waar mogelijk- gericht via opdrachtverlening in de markt worden gezet. Op die manier kunnen we meer sturing geven aan het begin.

In 2024 is zal het accent verschuiven naar (co-)producties met maatschappelijke organisaties.

Met wie werken we samen in het programma?

In de loop van het proces zijn er gesprekken gevoerd met organisaties uit het verenigingsleven, onderwijs, Universiteit en partners uit *'t hoes veur 't Limburgs'*, die al actief zijn voor de Limburgse en/of Maastrichtse taal en cultuur of wetenschappelijk onderzoek doen op dit terrein. In de gesprekken kwam al snel naar voren dat de focus bij de jeugd en het overbrengen van de kennis van de taal een belangrijke eerste stap is en daarbij zoveel mogelijk de aansluiting te zoeken bij wat er al in ontwikkeling is en dat samen te versterken. Waar dat van toepassing is, kiest het college dan ook voor aansluiting bij methodieken of aanpakken die zich op dit vlak al bewezen hebben, zoals *“Meer kansen met Meertaligheid”*.

4. Effect op duurzaamheid en/of gezondheid

Er is vooralsnog geen effect op de gezondheid voorzien.

5. Effect op de openbare ruimte

Er is vooralsnog geen effect op de openbare ruimte voorzien.

6. Personeel en organisatie

Dit heeft ook gevolgen voor het communicatiebeleid van de gemeente Maastricht: het college heeft al eerder besloten om vaker in de Maastrichtse taal en cultuur te communiceren. Dat geldt bijvoorbeeld ook voor het Maastricht Museum, die een audiotour in de Maastrichtse taal wil gaan opzetten voor hun bezoekers.

7. Informatiemanagement en automatisering (incl. Smart City)

n.v.t.

8. Financiën

Bestedingsvoorstel:

Jaarlijks	2023	2024	2025	2026
Totaal	250K	250K	250K	250K
Kennismaken: Aandacht genereren voor divers aanbod van activiteiten in Maastrichtse taal en cultuur: verhalen, rap, zang, dans, kinderliedjes, video en film	30K	30K	30K	30K
Leren: Beproefde methodieken vertalen naar het Maastrichts en implementeren	70K	70K	70K	70K
Stimuleren: Ontwikkelen cross-overs, artiesten als boegbeeld om (met name jonge) inwoners te enthousiasmeren voor Maastrichtse taal en cultuur	75K	75K	75K	75K
Innoveren: Nieuwe toepassingen ontwikkelen om Maastrichtse taal te ondersteunen	75K	75K;	75K;	75K;

*Binnen het budget kan jaarlijkse verdeling over programmalijnen worden aangepast aan ontwikkelingen.

9. Aanbestedingen

De besteding verloopt in 2023 via opdrachtverlening, met inachtneming van ons gemeentelijk inkoop- en aanbestedingsbeleid en op termijn mogelijk ook via subsidieverlening, volgens nog vast te stellen subsidieregels. Hiervoor is gekozen om met een mix van activiteiten ter versterking van de Maastrichtse taal en cultuur al in 2023 gericht een stimulans te kunnen geven.

Maastrichtse taal en cultuur

Collegevoorstel

10. Participatie tot heden

Afgelopen jaar hebben we tijdens formele en informele contactmomenten gesproken met partners op het gebied van Maastrichtse taal en cultuur. Daarbij is in een kleinere werkgroep doorgesproken over prioritering van projecten om invulling te kunnen geven aan de eerste fase van de programmatische invulling.

11. Voorstel

1. In te stemmen met het bestedingsvoorstel voor de “middelen voor Maastrichtse taal en cultuur” uit het coalitieakkoord

12. Uitvoering, evaluatie en vervolg

Evaluatie en voortgang wordt jaarlijks uitgevoerd.